

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Spiritul bisericeii.

Din incidentul instalării I. P. S. Sale a metropolitului nostru Ioan Mețianu, domnul deputat congresual Alexandru Mocsonyi, împedecat prin bôlă de a veni și a felicita în persoană pe metropolitul nostru, i-a adresat în colônele diarului nostru o felicitare.

În scrisoarea acêsta domnul Mocsonyi cu vederile sale profunde, cu spiritul seu ager, cu convingerea sa despre misiunea religioasă-morală, națională și culturală a bisericeii noastre, arată care e spiritul bisericeii, și ce importanță are el mai ales între referințele de ađi din statul nostru.

Articolul acesta a făcut adêncă impresiune, și el a fost unul dintre momentele memorabile în șirul manifestațiunilor festive la instalarea metropolitului.

Anarhiștii dela diarul „Tribuna Poporului” din Arad s’au simțit adênc loviți prin articolul din chestiune al domnului Alexandru Mocsonyi, care fără a atinge pe cineva a vorbit în general despre meritele notorice cunoscut ale înaltpreasfinției Sale metropolitului Ioan, despre interesele generale bisericești, căroră cele particulare trebuie să se subordoneze necondiționat.

Durerii i-au dat expresiune în un articol publicat în numărul 45 al diarului „Tribuna Poporului” sub titlul: Dr. Alexandru Mocsonyi și „Spiritul bisericeii”.

Înainte de a reflecta la unele aberațiuni ale anarhiștilor dela Arad, reproducem părțile din articol, cari se ocupă cu scrisoarea domnului Alexandru Mocsonyi.

Îată-le :

„Cu prilejul instalării noului Metropolit d. Dr. Mocsonyi jînînd sê-și motiveze opiniunea sa relativ la anticinitatea episcopului Ioan Mețianu, prin o scrisoară adresată diarului „Telegraful Român” încercă să scôtă în relief „distinsa figură” a înalt Preasfinției Sale, accentuând trecutul său „lung și bogat în fapte mari și merite neperitôre”(!! ??)

„Scrisoarea d-lui Dr. Mocsonyi însă ca formă și ca fond este cu desêvêșire greșită. Dsa n’a fost, nici nu e membru al sinodului eparchial din Arad, prin urmare n’a putut urmări nemijlocit și a controla exact și temeinic activitatea Preasfinției Sale pe terenul administrațiunii bisericești. Cei cari l’au urmărit deapropo cu atențiune și nepreocupați, toți îl judecă la fel ca d. P. Rotariu în jalba adresată către rēposatul Metropolit Miron Romanul, și acestia sunt fôrte mulți în diecesa Aradului.

„Riscând a sustinê și apăra autoritatea I. Pr. S. Sale Ioan Mețianu, la care singur n’a ținut, cu autoritatea sa personală, d. Alex. Mocsonyi propagă o gravă erôre contra doctrinei bisericeii ortodoxe, prin chiar organul oficial al Metropolei.

„Dl Mocsonyi ȳice în amintita scrisoară următoarele :

„Biserica serbêză Duminecă o ȳi de „bucurie. După o vêduvie — de astădată „cam îndelungată — biserica va celebra solemnul act de instalare al înalt Preasfinției Sale, Archiepiscop-Metropolit Ioan Mețianu; „ea va saluta cu iubire, venerațiune și însuflețire Capul ei suprem, și ea va saluta în „venerata persoană a înalt Preasfinției Sale „reînvierea acelei legături prețioșe între biserică și iubitul ei Domnitor, ce o constituie „împreunată încredere a Maiestății Sale și „a bisericeii, — încredere împreunată, care „a înălțat pe înalt Preasfinția Sa la scaunul „metropolitan”.

„Teologii și canoniștii știu că este o biserică universală sau ecumenică, și biserici particulare sau naționale, din care se compune cea universală. A ȳice în general că „biserica” serbêză instalarea Metropolitului Ioan Mețianu, este necorect, pentru că biserica română ortodoxă din Transilvania și Ungaria și-a ales Metropolit, și a ei este serbarea. Iar’ a sustinê că înalt Pr. Sfinția Sa Archiepiscopul și Metropolitul Ioan Mețianu e „Capul suprem” al bisericeii, acêsta este curată heresie, după învățătura bisericeii ortodoxe. Un Cap suprem vêdut — Summus Pontifex — are biserica catolică occidentală. În biserica ortodoxă Capul este singur Iisus Christos.

„Domnul nostru Isus Cristos, ȳice Macarie în Teologia sa dogmatică, după ce a încredințat administrarea vêdută a bisericeii sale episcopilor, o guvernează singur nevêdut ca adevêratul său Cap”. După sfântul și Marele Vasile: Acolo (în biserica) fie-care mem-

bru este reunit și menținut în armonie cu celelalte, prin unul și cu adevêrat singurul Cap, care este Iisus Christos”.

„Dacă I. P. S. S. Ioan Mețianu este Capul suprem al bisericeii, atunci ce loc ține în biserică D-nul nostru Iisus Christos ?

„De erôrea dogmatică în care a cădut d. Al. Mocsonyi, ca neteolog e excusabil; dar nu pôte fi excusat ca jurisconsult pentru erôrea în privirea dreptului canonic al bisericeii orientale. Raportul între Stat și Biserică nu încetăză prin môrtea cutărui Episcop, Metropolit ori Patriarch, și așa nu pôte fi vorba de „reînvierea” legăturii între biserică și Domnitor în urma unei nouê alegeri în scaunul vacant, ci de susținerea și continuarea ei în înțelesul dreptului canonic și a constituțiunii bisericeii.

„Tendința manifestă a d-lui Al. Mocsonyi de a implica autoritatea morală a bisericeii, prin erigerea lui de „Cap suprem” al bisericeii, este nu numai greșită, dar’ și fôrte primejdioasă pentru constituționalismul bisericesc, pentru că favorisêză și încuragiază absolutismul hierarhic în biserică.

„Fără îndoială, „conservarea neștirbită a așêdămintelor și instituțiunilor bisericești, susținerea neștirbită a principiului autorității și disciplinei bisericești”, cum ȳice dl Mocsonyi, constituie spiritul bisericeii. Dar, vorba savantului profesor Laboulaye dela colegiul Francei, sunt două moduri de a înțelega disciplina sau ordinea publică, cum o numesc dēnsul: este domnia legilor, sau domnia ômenilor. Acêstă din urmă sistemă este un legat al monarchiei absolute — despotismul — nu’l voim. Voim ordine sau disciplină fără despotism ! Legea și canônele sê domnescă în biserică, nu voința sau abitrul Episcopului ori Metropolitului. Că „nu sunt esimați de sub canône, nici Episcopul, Metropolitul, Patriarchul, dar nici stau deasupra canônelor,” — ȳice Șaguna.

Acesta e spiritul bisericeii.”

Înăci aci vorbesce diarul „Tribuna Poporului.”

La aceste facem următoarele reflexiuni :

1. Fiind vorba de ȳilele de bucurie ale unei biserice din incidentul instalării festive a capului aceleia, este de tot superfluu a determina mai de

apropo acea biserică, căci fie-cine scie de care biserică este vorba. În cazul concret, fie-cine scie, că vorba e de biserica ortodoxă română din Ungaria și Transilvania. Omiterea de determinațiuni superflue, nu este deci o incorectitate stilistică, ci din contră ea este tocmai un postulat al corectității stilistice.

2. Nu începe îndoială că Iisus Christos este capul bisericeii universale ortodoxe din punct de vedere dogmatic, dară nu începe îndoială că în cele administrative, metropolitul este capul bisericeii particulare, a acelei biserice, care — cum e și a noastră — este de sine stătătoare, autonomă.

3. Provocarea la meritele cele mari ale metropolitului este o simplă provocare la fapte notorice.

Meritele metropolitului au fost serbătorite din nou în ȳilele trecute de către diecesa competentă, de către diecesa Aradului, cu ocasiunea însuflețitelor ovațiuni de despărțire, și încă în mod festiv au fost ele serbătorite de cler și popor; mai pregnant s’a arêtat însă aprețierea competentă a aceleia în votul congresului electoral. În ce privese competența deci nu se pôte face articolului imputare, căci el a îndigitat numai simplu la meritele metropolitului, apare însă ca un curiosum, când o mână de malconțenți turbulenți își vindică și competența de a trage la îndoială merite notorice, recunoscute și aprețiate de biserica întregă.

4. Și un teolog, chiar dacă el nu este jurisconsult — ar trebui să scie cel puțin atâta, că complexul acelor multilaterale referințe, cari le exprimăm prin cuvintele: raportul între biserică și stat, nu pot fi rednse numai la acea unică referință, care — prin încrederea Maiestății Sale și a bisericeii întrunită în persoană metropolitului, — constituie legătura cea scumpă între biserică și iubitul ei domnitor. Cumcă acêstă referință, acest raport — și în articol numai de acesta a fost vorba — prin môrtea fericitului metropolit s’a întrerupt, și în persoană noului metropolit, prin actul întăriri, din nou a înviat,

FOIȚA

URȘITĂ.

Pe o ramură ’nverȳită,
Stau plâpânde două flori;
Două gemene frumôse,
Două palide surori.

S’au născut dintr’o tulpină,
Amêndouă ’ntr’un minut,
Le-a ’ncăldit același sôre,
ȳi cu ȳi pân’ au crescut.

Le-a udat aceeași plôie,
Desmierdat același cânt,
Admirat același ômeni,
Legănat același vânt.

Intr’o ȳi, voința sôrtei
Traiul lor l-a despărțit:
Una, smulsă fără milă,
Intr’un bal s’a veștejit.

Iar a doua, stingherită,
S’a mai legănat în vânt,

Pân’ au smuls-o și pe dēnsa,
Ca s’o pună p’un mormênt.

Cum le-a fost ursita : Una
Môre într’un bal bogat,
Alta p’un mormênt, departe.
Intr’un cimiter uitat.

...Și-au vêdut lumina ȳilei
Amêndouă ’ntr’un minut,
Le-a ’ncăldit același sôre,
ȳi cu ȳi, pân’ au crescut,

Le-a udat aceeași plôie,
Desmierdat același cânt,
Admirat același ômeni
Legănat același vânt...

(„Fam.”)

Radu D. Rosetti.

Din țara iernii de veci.

— Călătoria lui Nansen la Grönlanda —
După „T. L.”, de Dr. P. Opreșu.
(Urmare din nr. 18.)

Călătoria pe sania pedală.

Afară de recuisitele pomenite, Nansen și soții sei mai luă și diferite aparate științifice, dintre cari unele erau de lipsă pentru a determina direcțiunea drumului, iar altele,

d. e. pusele, pentru vênat și apêrare.

Una dintre recuisitele cele mai însemnate a fost: *sania pedală*, cu ajutorul căreia își propuseseră să percurgă drumul cel neumblat.

Sania pedală samănă cu patinele, numai că talpele ei sunt cu mult mai lungi, de comun cam de doi metri. Talpele lungi împedecă pe patinător de a se cufunda în zăpadă, de ar fi acêsta ori cât de môle, și aluneacă peste ea cu cea mai mare ușurință și iuțime.

Sania pedală o folosesc mai ales popôrele nordice: Norvegienii, Laponii și Finii, cari sunt neîntrecuți în întrebuintarea ei.

Cel-ce știe umbla bine cu sania pedală e în stare să seversêscă minuni. Ajunge în fugă iepurele sau vulpea. În sus pe deal, ca și în jos spre vale sbôră tot așa de sigur ca pe șes ! În decursul lunecșului celui mai mare e în stare a sări dintr’o înălțime de 10—14 m., așa că cade tocmai în picioare, și fără nici o întrerupere pôte înainta mai departe. Se istorisește că un astfel de insaniator pedal, a sărit dela o înălțime de 30 m. și ajungând jos a înaintat mai departe fără nici o pedică.

Cel bine deprins cu sanierea acêsta percurge pe ȳi 100 km., iar din rămășag sau silă pôte percurge cu mult mai mult. Astfel cu ocasiunea unei emulări învingêtoriul a percurș în 4½ ore un drum de 50 km., deși regiunea pe unde a străbătut a fost colinosă, deluroasă și plină cu tot felul de pedeci.

Un altul în decurs de 21 ore a percurș 220 km. Nansen ca și tovarășii sêi toți erau deprinși în saniere, sperau deci că cu ajutorul sâniilor lor pedale vor traversa mai iute pustiul de gheață al Grönlandei, ce se estinde dela tērmurul rêsăritean până la cel apusean.

Plecarea spre Grönlanda.

— Cu naia, până la Izland. — Focle și vênarea lor. —

Nansen după ce și-a rënduit tôte cele de lipsă pentru călătorie, s’a urcat dimpreună cu tovarășii sêi pe o naie, ca să ajungă la insula Izland, iar de aci să se pôtă sui pe cutare naie de a vênătorilor de focle în apropierea tērmurilor ostici ai Grönlandei, unde se începe călătoria.

A și aflat în Izland o naie cu numele „Iazon”, care era proprietatea celor mai buni vênatori de focle, cari și în vara precedentă vênaseră — nu mai puțin ca 1600 de focle.

este un fapt pe care cu totă lecțiunea scurtă din Dreptul canonic nici chiar „înțelepciunea Solomonică din Arad“, nu-l poate trage la îndoială.

5. Cum-că prin espresa înținare a principiilor autorității și disciplinei bisericești s'a simțit tare atins acel grup — din fericire mic — al cărui organ în neîntreruptă și sistematică revoluție contra principiilor, începe a lua alurii tot mai unice, — acesta este o faptă psihologică foarte explicabilă; este însă mistificare, când din principiile de necondiționată domnie a intereselor generale bisericești, a legalității și a dreptății, atât de cu aplomb înfonate în articolul d-lui Mocsonyi, „Tribuna Poporului“ din acel articol interpretază spiritul absolutismului bisericesc, al despotismului bisericesc, interpretază domnia volniciei.

Contra dreptății fără mistificațiune nu se poate întreprinde nici o încercare de luptă.

Nu este deci nici o mirare, dacă de această armă nu s'a sfîit a se atinge teologul de curte din Arad.

Inevitabila reacțiune.

II.

Mișcarea de reîntorcere a Șocaților la străbuna lor credință, biserica greco-orientală, face și pe unele țiare maghiare să se dea meditării asupra acestui simptom. Dar, curios, aceste țiare nu pot eși din cercul vrăjit, ca să nu-i dăcem vițios, de idei ce se învîrt în jurul cuiului înțrat în capul lor sub numele de „stat național“, „maghiarizare“, și numai din aceste puncte de vedere judecă totul! O fôie strigă după procuror (în chestii de credință și sentiment!), alta face alt soiu de salturi mortale, dar să vră vadă adevărata vină: siluirea maghiarizătoare, și să cêră încetarea acesteia, ca motorul reului, — asta n'o face nici una. Iată ce scrie asupra acestei chestii „Bud. Hirl“. dela 18 Martie:

„In Santova (com. Bacica) dintre cei o mie și nouă sute de Șocați catolici, opt sute nouăzeci și șapte s'au înștiințat la plebanul, că trec la credința sêrbescă. Protopopul greco-oriental a și constituit deja noua comunitate. Trebuie să considerăm ca fapt împlinit acest deosebit caz.

„Dacă ar fi chestie numai curat confesională, chiar și atunci o mișcare așa în masse, e vrednică să stai de vorbă asupra ei, cu deosebire acum, că dela legile politice-bisericești încôce, adesea ne e dat să auzim plângeri, că în urma ôre-căror frecări, sau întemplat treceri, parte dela o confesiune la alta, parte la secta nouă a nazarinenilor și baptiștilor, sau apoi, în urma instigațiilor socialiste, anumite grupe se declară pe sine fără confesiune.

„Dar nu e mai puțin interesant jocul po-

litice de naționalitate, în această schimbare de confesiune.

„In această privință în provinciile valahe, și cu deosebire în Ardeal, biserica greco-orientală face cuceriri cari stau în evidență legătură cu propaganda dirijată din București. (Audi, audi!)

„Acum, urmăză țiarul ungureș, o mișcare asemenea esperiem în Bacica, la Șocați, cari din Catolici se prefac în Sêrbi. (Aci sunt nițel cam confuse noțiunile în capul autorului articolului, căci catolic sau mai corect dis papistaș, e confesiune, sêrb e naționalitate, deci nu pôte fi vorbă de trecere dela papistași la sêrbi, ci dela papistași la orientali. Șocații tot sêrbi de viță au fost și ca papistași, tot sêrbi sunt și acum ca orientali.)

„Dar pôte și mai caracteristic moment nou de politică bisericească și de naționalitate, e acela ce s'a întemplat în Szarvas, (comitatul Bichiș), unde Toții (Slovacii) luterani, cari până aci întreceau pe departe pe cei din Bichiș-Ciaba în patriotism și în sentimente maghiare, și-au pus și ei de gînd, să nu suferă serviciu divin în limba maghiară în biserica cea mare, unde până aci se predica odată slovacște odată ungurește. E într'a-devăr de neînțeles, cum panslavismul dela T. St. Martin, a putut prinde rădăcini în popor acolo, unde fiecare om, chiar și femeile, pricep ungurește și vorbește, și unde întregă inteligența e maghiară! (înțelege: maghiarizată...)

„In Santova — urmăză țiarul maghiar trecend la Șocați — dela colonizare începând, locuiesc Maghiari și Sêrbi, și dela 1790 e obiceiul, că tot a treia Duminecă se se ție predica ungurește. A fost pace aci până la 1892, când cei 1650 de Maghiari, au rugat episcopatul, ca tot la a doua sêrbătore se fie predica ungurească. Archiepiscopul de Calocia, a dat loc cererii, și anume cu deplină paritate, nu așa ca odată se se predice în limba Șocaților, odată în cea maghiară, ci ca în fiecare Duminecă și sêrbătore, serviciul divin și predica se se ție și în limba ungurească și în cea a Șocaților. Șocații așadar nu se pot plînge de apăsare, pentru că în sêrbători ca și în țile de rënd, cei-ce vreau, se pot ruga în limba proprie în biserică, — și totuși mai bucușos autrecut și s'au făcut Sêrbi, când biserica sêrbescă nici nu este în comună. Au trecut numai de aceea, ca să nu fie la un loc cu Maghiarii, și aceștia se nu fie considerați de egal îndreptățiti cu ei!

„Așadar tot acel spirit panslav între Șocații de Bacica, ca și între Slovaci de Bichiș. Cu adausul că Șocații mai bucușos și-au renegat și credința lor, decât să fie cu Maghiarii la un loc!

„Cum s'au schimbat timpurile, sau ômenii, când ne gîndim, că la 1848 Șocații și Bunievații peste tot locul în Bacica au ținut cu Maghiarii și au luptat cu ei alături contra răsculaților Sêrbi și contra invasiunii Croaților!

„Doră cele 80.000 de Bunievați și 20.000 de Șocați, nici nu-'s Sêrbi, ci-'s Bos-

nieci și Dalmatini catolici, cari au imigrat prin Slavonia, ca popor rătăcitor, gonit de Turci, și au găsit aici patrie, pămînt, drept de-opotrivă, libertate, avere, cultură, neatințere de limba lor națională și de obiceiurile lor. Mulți dintre ei sunt nemeși maghiari, baroni și conți, prepoșiți, episcopi, deputați dietali, și oficiali de stat de rang înalt. Cine a mai auzit nainte de asta despre o chestie națională a Bunievaților ori a Șocaților?!

„Că acum avem și o atare chestie, e crima politice și administrațiunii noastre!

„Acesteia (crimei politice și administrațiunii) îi atribuiam faptul, că în Santova n'a putut fi susținută nici restabilită pacea între Șocații și Maghiarii ce locuiesc în număr aproape egal, nici la întrevinerea personală și visitațiunea arceiepiscopului de Calocia, Caszka cel cu inimă bună, nici la cea a comitatului, nici la a statului!

„Ce fel de agitatori au umblat la Santova? socialiști ori omladiniști? Ar trebui să se descopere, ca nu cumva ei să-și continue meseria și să lățească sfășierea națională și confesională pe Alföld! Căci anarchismul de sfîrșit al veacului, nu bucușos îl vedem devastând în patria noastră!“

Reforma legii electorale.

(=) Precum am arătat pe scurt în numărul trecut, ministrul președinte Coloman Széll, la stăruințele unor deputați, în acest punct mai adevărat liberali, cari îi cer o mare lărgire a dreptului electoral, — a luat în mână chestia asta, dar așa a umblat cu ea înaintea dietei, ca și cum ar fi luat în mână un glob ferbinte, aproape roșu de ferbinte, și culminează în a da sfat tuturor maghiarilor, să fie toți foarte băgători de samă cum se ating de acest glob, ca nu cumva se se ardă cu el!

În întreg răspunsul la această întrebare, premierul maghiar a luat un aer foarte grav, diplomat, circumspect. „Voi studia chestia... Să vedem ce se pôte, și cum...? Mai mult nu declar! Între împregiurările noastre nu putem merge cu lărgirea de drepturi așa după „șablon“. Trebuie să ținem în vedere multe și mari alte interese! Indemn pe fiecare maghiar la precauțiune în acest punct!.. E un lucru la care trebuie foarte mult gîndit!..“

Cu alte cuvinte: Dragii mei, nu se pôte! Multe am pe inimă și ași vrea să vi-le spun asupra acestei chestii, dar nu pot aici în fața țerii și a lumii! Pôte așa mai noi între noi. Aci nu-i lucru curat!.. Tăceți mai bine și lăsați pe mine, că — nu am s'o fac eu!..

Forțe tainice. Dar nu tot așa de tainice sunt organele de publicitate ce-i stau la dispoziție. Ele iau vorbele scurte și învăluite ale premierului lor,

svêrcolirea sa îngrozește și pe celelalte de pe tablele mai îndepărtate, încât chiar și cele mal leneșe, și ori-cât de departe, se aruncă în apă, și apoi s'a gătat cu vênatul. Dacă însă le-a succés a ucide pe cele dînțaiu, una sau două, așa ca celelalte să rămână nemișcate, atunci e ușor pentru vênatori, căci vedend focile din depărtare, că sôtele lor leneșesc în pace, cugetă că nu e nici o primejdie, rămân liniștite pe locul lor și admiră luntrea ce plutescă cătră ele, iar vênătorul le pușca una după alta.

Din această cauză vênătorul trebuie să fie cu deosebită băgare de sémă la pușcarea primeilor foc. De aceea, dacă luntrea e încă prea departe, când foca voește să sară în apă, vênătorul nu pușcă asupra focii, ci sub ea, în marginea tablei de ghiață. Căci e de însemnat, că tabla de ghiață se ridică cel puțin de doi metri peste apă. Glonțul aruncă dăraburi de ghiață între ochii focii, ce privește în jos și acesta privește nouă o minunează pe focă, cât stă încă și se uită, în vreme-ce luntrea, care plutescă repede, ajunge așa de aproape, încât se pôte trage pușcătura decisivă.

(Va urma.)

și le întind și le desvâluie înaintea publicului.

„Pesti Napló“ de exemplu, nu pôte fi bănuț că ar fi strên de cercurile guvernamentale. Din contră, de când din țiar apponyist opozițional și mult aprețiat, s'a vëndut, nainte cu vre-o 5 ani, consorțiului jidovesc cum-părător de țiare opoziționale, spre a-le metamorfosa în guvernamentele, și asta nu fără știrea guvernului, — de atunci și „P. N.“ e o simplă trompetă guvernamentală, și interpretază ideile celor dela guvern autentic, așa precum aceia înșiși le au, le simt.

Și „P. N.“, temendă-se că mulți nu-l vor înțelege corect pe premierul, iată cum desvôltă și interpretază în fruntea foii, îndată după rostirea lor, frasele scurte și mistice ale lui Széll, date în corpul foii.

„Declarația de ađi a ministrului președinte, — ăce „P. N.“ — merge tocmai până la hotarul, unde se pôte ăce, că e pusă la ordinea țilei nu rezolvarea reformei electorale, ci discuția asupra acesteia, înaintea forului mare al opiniei publice.“

Esprimând apoi părerea că înăi trebuie realizată reforma administrativă, administrația de stat, care va ținea și mai în frâu poporele, și numai după această reforma electorală, urmăză:

„Nu suntem nicăiri adicții săririi în abisul întunecat, cu atât mai puțin la o acțiune care, precum înainte se pôte vedea, ar schimba fundamental fața parlamentului maghiar.

„La noi votul universal (cerut de Holló, luat de Ugron în program, etc.) pe angă întărirea clericalismului, și pe lângă introducerea în parlament a socialismului, ar mai servi și interesele separatistice ale naționalităților, deși, pôte, în măsură mult mai mică decum cred mulți.

„...Să nu grăbim cu reforma electorală nainte de reforma dării!.. Lărgirea dreptului electoral să progreseze astfel, ca să nu restorne rënduiala întemeiată pe tradiții istorice a statului, și mai ales să nu de o parte a puterii politice în astfel de mâni, cari n'ar servi ca un razim demn de încredere, a unui stat mare și unitar maghiar!

„În acest spirit prințend problema, ideea conducătoare a aceleia trebuie să fie totdeauna aceea, că misiunea de alegător nu e numai un drept, ci — și pe această punem accentul — totodată și o funcțiune publică, care să nu se eserceze în vederea unor scopuri separatistice, ci în a unui scop comun!“

Cu alte cuvinte: alegătorul nu trebuie să-și eserceze dreptul seu spriginind pe reprezentanții aspirațiilor „separatistice“ naționale, ci numai scopul „comun“, central, al statului național unitar maghiar!.. În privința asta alegătorul esercează o „funcție“, și are o „misiune“, o chemare!.. Interesante teorii, și oglindind admirabil vederile cele „liberale“ din „era cea nouă“ a lui Coloman Széll, de care se aninau la început frumoșe speranțe.

Dar și mai frumos a ridicat țiarul „Magyarország“ vëlul de pe taina că de ce bărbații conducători maghiari nu vor să îndrepteze și îmbunătățescă o lege recunoscută și de ei ca foarte defectuoasă, cum e legea electorală, — într'un articol dela 11 Februarie, pe care ni l'am rezervat.

Era tocmai în toiul pertractărilor de pace între partidele parlamentare. Opoziția cerea între altele și alegeri libere, reformă electorală, etc. iar guvernul se înfiora de această cerere, ca și cum i-s'ar cere pielea de pe el!

Atunci într'un articol „Legea electorală și maghiarimea“, articol care și ađi e actual și rēvarsă o lumină și mai viuă asupra misticismului dlui Széll, „Magyarország“ scria:

„Partidul liberal maghiar nu primește sub nici o condiție, nici unificarea censului electoral, nici scăderea lui! De ce? Dôr egalarea și lărgirea drepturilor, în totă lumea e congrescută liberalismului!

„Așa-i, însă (în cercurile liberale maghiare), se spune, că roscolirea censului, ar fi

La 4 Iuniu sêra s'au despărțit de țermurii Izlandului, căci nu preste mult dispărură dinaintea lor, și ei intrară în marea cea pârăsită, pe care nu preste mult se iviră tablele de ghiață plutitoare. La început numai câte una, apoi tot mai multe și mai dese. Deja din depărtare se putea auzi vuetul surd ce'l causeră tablele de ghiață, când se loveau unele de altele, și atingeau din când în când și corabia, unele cu atâta țarie că întregă corabie se cutremura.

În curând zăriră mai multe foc. Ele leneveau liniștite pe tablele de ghiață. Observându-le, căpitanul decise a porni o vênătore asupra lor. Slobodă pe apă luntrețea unei corăbii și trimise căți-va ômeni spre foc. Între acești ômeni totdeauna trebuie să se afe câte un vênător escelent, căci mai ales dela istețimea lui atêrnă rezultatul.

Vînătoreea de foc de curge foarte interesant. Foca îndată ce zărește ca se apropie cătră ea vre-o luntrețea, își ridică capul și, curiosă, admiră privește deosebită! Dar îndată ce observă, că luntrețea din ce în ce se apropie tot mai tare de ea, începe a fi neliniștită. O veđi cu ochii, cum își întorce capul într'o parte și într'alta. Eșe apoi din dulcea sa lenevire și se tăvăleşce până la

marginea tablei de ghiață, ca astfel de aci, în cas de nevoie, numai decât să pôtă scăpa în mare! Dar deocamdată amână încă sărire, nu se îndură; deore-ce fiind extraordinar de curiosă, îi plăce să admire luntrea, până numai pôte.

Când însă luntrețea s'a apropiat până la depărtare de o pușcătura, atunci foca își perde cu totul liniștea, vede că sunt mai mulți de doi înși, se decide să pună capet priveștei și — se se arunce în apă! Deci alunece și mai aproape de marginea ghieții și își plêcă și capul spre apă, dar tot mai amână sărirea și se uită încă, ce pôte să fie?

Vênătorii folosesc bine timpul ei de gîndire și plutesc din reputeri cătră densa. Foca, tot mai neliniștită, își întorce capul spre apă, ca să sară în ea. Atunci vênătorii strigă cât pot mai tare, la ceea-ce foca iar își ridică capul și se minunează cătră timp de sunetul ce'l aude. Într'aceea luntrea se apropie repede ca vênatul. Dacă au isbutit a se apropia până la depărtare de o pușcătura, pușcașul trage și pușcă dobitocul tocmai când se pregătia să se cufunde. Pușcătura trebuie să nimerescă foca astfel, încât ea numai decât să móră, căci dacă o rănesce numai, atunci nu numai că pôte dispărea în mare, ci prin

periculoasă pentru ideea națională, pentru hegemonia neamului maghiar.

„Sub acesta ai să înțelegi, natural, aceea, că croirea dreptului electoral și împărțirea cercurilor electorale, sunt astfel construite în această țară, că acelea asigură o preponderanță meșteșugită seminței maghiare.

„Tiranul neam maghiar confiscă simplu drepturile politice a concetățenilor sei de altă naționalitate, ca astfel să concentreze în mâinile sale totă puterea. Deci felul de gândire al politicii liberale maghiare, e tocmai pe tocmai același ca și al omenilor ligei valahe. Și unul și altul crede, că în această țară, domnia seminței maghiare e întemeiată pe forță brutală și pe abuz.

„Dacă asta e adevărat, apoi de aci urmează în chip logic, că și partidul domnitor, e efluxul neamului special maghiar, de aceea se înfioră într'atâta partidul liberal, de schimbarea actualelor stări de lucruri.

„Cele 30 de comitate cu majoritate maghiară, au dat la ultimele alegeri de deputați, 106 deputați guvernamentali și 102 opoziționali.

„Cele 33 de comitate cu majoritate nemaghiară, au dat 171 de deputați guvernamentali, și 20 opoziționali!

„Ce vedem din asta? Aceea, că poporul maghiar, chiar în campania electorală tătarăscă din 1896, încă a împărțit cam egal între guvern și opoziție, pe când pe naționalități armele corteșilor, au reușit să le cuceră aproape complet!

„Și mai bine reese această dacă ne uităm pe ore care mapă mai veche de alegeri, nu așa brutală ca cea de acum, și unde vom vedea, că teritoriul opoziției concade aproape până într'un fir de păr cu teritoriul locuit de maghiari, iar guvernul se restrânge în partea sa cea mai mare, la provinciile locuite de naționalități!“

Etc.

Vrea cineva o explicare mai autoritativă și mai sinceră decât această voce maghiară, pentru a înțelege și pe dl Széll, de ce are așa fiori și i atât de mistic, de grozav, când îi cere cineva lărgirea dreptului electoral?

Decât că această ținută congruăză foarte curios cu vorbele frumoase „lege, drept, dreptate“, scose în chip ostentativ la iveală în vorbirea-program dela 1 Februarie.

Iar noi vedem de nou și de nou, că pe lângă toate presiunile ce ne țin așa legați de glie, totuși înșiși cei-ce ne lăgă, sunt stăpâniți de o neliniștită teamă de viitor, din cauza noastră. Iar Românul are o vorbă ce nu se prea dă de minciună, că: Cine de ce se teme, nu scapă! Și nu scapă mai ales dacă, până are încă vreme, lucrăză așa de greșit la îmblândirea situațiilor și la înlăturarea primejdiei, precum la noi de fapt se lucrăză!

Revistă Externă

„Congres“, nu „conferență“.

La conferența de „desarmare“ inițiată de Țar, puterile se vor reprezenta prin diplomați de cei mai înalți în rang, ceea-ce va da sfătuirii caracterul unui Congres al puterilor, nu o simplă „Conferență“. Germania, de pildă va fi reprezentată prin cancelarul Bülow ori prin principele Herbert Bismarck.

NOUTĂȚI

Chirotonire. La propunerea Venerabilului Consistoriu al eparchiei Aradului, acum vacantă, Excelenția Sa arhiepiscopul și metropolitul Ioan Mețianu a chirotonit ați întru diacon pe clerical absolut George Mageriu, ales și întărit paroch al doilea în Ohaba-Forgaci, (tractul protopresbiterial al Belințului).

*

Noul gimnasiu de stat. Joi, în 23 curent nou a fost predat destinațiunii sale cu solemnitate cuvenită noul edificiu al gimnasiului de stat din loc, ai cărui elevi sunt în mare majoritate români. Predarea a făcut-o comitele suprem, comesul sașilor, dl G. Thalman, căruia i-a răspuns directorul Ferenczy în o vorbire mai lungă.

La festivitățile deschiderii a participat și Excelenția Sa arch. metropolitul nostru Ioan Mețianu, Preac. Sa dl vicariu arhiepisc. Dr. Il. Pușcariu, protopresbiterul I. Papiu, cateheții nostri dela acel institut, apoi episcopul luteran Dr. Müller, comandantul de corp Emil de Probst și generalitatea din Sibiu.

*

Descoperirea Drului E. Pușcariu.

În zilele acestea a apărut în tiparul imprimăriei „Dacia“ din Iași o broșură în limba franceză, intitulată „Communication préalable sur l'agent pathogène dela rage, par le Dr. E. Pușcariu“, directorul institutului antirabic. În această valoroasă broșură autorul descopere aflarea agentului, care produce turbarea, cu descoperirea căruia ani numeroși s'au căsnit medici celebri, ca Pasteur, Gibier, Fol, Rivolta, Ferran, Babeș, Grigorjew etc. La broșură este alăturată și o filă cu 8 figuri, colorate, cari indică forma, mărimea și desvoltarea agentului în țesăturile organismului și înmulțirea lui în colonii întregi. Apariția acestei broșuri va fi de sigur cu nerăbdare cetită în lumea medicală și va contribui din nou la ridicarea nimbului la care cu drept cuvânt stau medicii români în opiniunea europeană. Noi ne bucurăm îndoite de succesul dlui Pușcariu, care este dela noi, fiul cavalerului Ioan Pușcariu, septemvir, acum în retragere.

*

Nou doctor român. În 22 Martie. n. la universitatea din Budapesta s'a promovai a rangul de Doctor în științele juridice, tinărul român dl N. Mănoiu, candidat de advocat în Brașov. Tinerimea română universitară a participat în număr mare la promoția dlui Mănoiu, carele în a. 1893 abdicând de cariera notarială, în 1894 și-a început cariera juridică făcându-și studiile în Budapesta și Berlin.

*

Croații contra limbei maghiare.

Din privilegiul împreunării rețelei telegrafice din Zagrab cu rețeaua telegrafică de stat, direcția postelor și telegrafelor din Zagrab a împărțit între abonați o listă de nume, scrisă în limba maghiară și croată. Contra acestui fapt diarele independente croate au pornit o agitație mare îndemnând pe abonați să dea napoi lista, pretinzând să li-se dea alta numai în limba croată! De nu, să abdică abonamentul.

*

Trupa de balet vienez, în București.

În cursul acestei luni, trupa de balet de la Opera-Imperială din Viena va da la Teatrul Național din București, trei reprezentațiuni extraordinare, sub conducerea Drelor Irene Sironi, prima-balerină, și Mina Rathner, a Dnei Camilla Guerra și a Dlor Nicollo Guerra, prim-balerin, Ferdinand și Alfred Rathner și un cor de balerine. Dl Iosef Bayer, compositor și diriginte la opera din Viena, va conduce orchestra. Repertoriul se va compune din: „Puppenfee“, divertiment pantomimic de Hasreiter și Gaul, musica de Iosef Bayer; „Kunstlerlist“, balet în 2 tablouri, de Nicollo Guerra, musica de Skofitz; „Olga“, balet într'un act, de Eugen Brüll, musica de Iosef Bayer; „Robert și Bertran“, balet în 3 acte, de Hogue, și Hogue, și H. Schmidt, și „Burschenliebe“, balet în 4 acte, de Regel și Hasleiter, musica de Iosef Bayer. Prima reprezentație va fi Luni, 15/27 Martie.

*

Dela Societatea de teatru.

„Societatea pentru crearea unui fond de teatru român“ a ținut la 3 Martie o ședință, în carea cassarul Societății, dl Valeriu Bologna, bolnav fiind, a predat comitetului toate socotelile, cari s'au aflat în perfectă ordine, iar comitetul a predat în chip provisor cassa dlui Petra-Petrescu, până la adunarea generală proximă.

Adunarea generală s'a stabilit a se ținea ăstă, precum spune „Familia“, la 4/16 și 5/17 Iulie în Abrud.

„Biblioteca teatrală“ edată de Societate, se spune că a ajuns până la No. 6.

„Anuarul“ Societății despre adunarea trecută, cu o revisiă asupra mișcării teatrale în 1898, va apare în curând.

*

Salisbury în Franția. Lordul Salisbury a plecat spre Riviera, în Franția, unde va petrece timp nehotărât. Să lățișe vorba că celebrul bărbat de stat englez, va visita pe ministrul francez de externe. „Times“ însă desminte asta.

*

La „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“, s'au înscris de membri noi ajutători: Ioan Vlad, paroch, Șaldorf; Alexandru Neagoe, practicant la direcția financiară; Clemente Nicula, paroch, Slimnic; Nicolae Bobeș, conducătorul filialei băncii de asigurare „Transilvania“ din Cluj, Ioan Cuteanu și Ioan Rob, amplotiați de comerț la „Concordia“; iar de membri ordinari Petru Stanciu, sodal zidariu, Petru Lazar, sodal cojocariu; Petru Șerban, sodal cojocariu, George Muntean, culegător tipo graf; Pavel Nicolau, sodal tinichigiu.

Broșuri politice. Zilele din urmă s'au pornit broșurile politice cari ne privesc foarte direct pe noi Români, cât abia le mai pôte omul percurge pe toate. După „Das maghiarische Ungarn und die Dreibund“ alui „Hungaricus“ care atacă politica violentă de maghiarizare, zilele astea am primit o broșură ungurească: „Bánffy Dezső nemzetiségi politikája“ (Politica de naționalități alui Desider Bánffy), care, chiar contrar lui Hungaricus, preamărește această politică și mai ales pe „energicul“ ei diriguit în anii din urmă, fostul premier Bánffy. Abia de a mai vădut lumina zilei o broșură maghiară, care în chip atât de cinic se mândrească cu năbușirea a glasului naționalităților! Vom reproduce anume părți din ea, mai ales cele ce „explică“ sensul nouelor legi politice-bisericești și a celei despre întregirea salarelor preotești. — Dar cam în același timp a apărut și o altă broșură, prima din o serie, de „Positivista könyvtár“ (Biblioteca pozitivistă). Pôrtă titlul „Cultura națională și civilizația apuseană; răsărit la Mileniu“ (Nemzeti kultúra és a nyugati civilizáció). Utóhang a Millenniumhoz de Samuel Kun. Samuel Kun apare în această broșură ca un al doilea „corb alb“, cum botezase la timpul său „Gazeta“ pe Ludovic Mocsáry; e un Mocsáry în ediție nouă.

Privind lucrurile cu ochi mai reali, mai pozitivisti, Kun le spune multe adevăruri fraților sei maghiari orbiți de șovinism, și-i conștientă să se abată dela politica forței față de naționalități, că nu es cu ea la nici un bine; în special să desființeze legea „Kisdedov“-urilor, să lucreze la îmbunătățirea stării popórelor, ca ele să se simță bine aci și nu să mai dorască în afară, să le respecte însușirile, să le garanteze nu numai pe hârtie, ci în faptă egala îndreptățire, și atunci dușmânia va peri, și mai iute se va ajunge la bine. Are broșura, firește, și părțile sale naționaliste maghiare, dar totuși spune publicului unguresc multe adevăruri pe cari alții, deși le-or fi vădend tot așa, le retac.

I. Löser.

Istoria Agriculturii.

Traducțiune autorizată de

Un prietin al plugarilor.

(Urmare.)

Ca să aibă o lână bună a adus la anul 1748 4000 berbeci Merino, din Spania, la anul 1752 cinci tot de soiul Merino, fiecare berbec a costat 145 taleri și în anul 1784 a adus o turmă întregă de oi și berbeci în număr de 600.

În privința stupăritului încă și-a dat mare silință, dând ordin ca fiecare țeran să aibă un număr de stupi.

Cultura vermicilor de mătăsă, care a fost una din cele mai plăcute ocupațiuni ale regelui, sub el în Prusia a fost la culme, însă a decăzut după mórtea lui.

Anul de fómote 1745 a dat ansă la cultura cartofilor nu numai în grădini, ci și la câmp, și scumpetea din 1770/1 a adus la cunoștința tuturor valoarea cultivării cartofilor.

Așa Friederic cel Mare și-a întrebuințat o parte însemnată din activitatea lui pentru înaintarea agronomiei în toți ramii. Cu tot dreptul putem dice, că el a fost măestrul agronomic pentru poporul seu.

Edictul lui din anul 1763, că din ciasul acesta nime nu are să mai fie iobag, s'a îndeplinit numai la ziua cea mare a Sântului Martin 1807. Nobilimea s'a încercat a-i face pedeci, dar fără rezultat.

Marele rege, amicul țeranilor, măestrul și protectorul agronomiei a murit în 17 August 1786. El se privea totdeauna ca cel din față servitor al statului și cugetul cel mare al vieții lui era: „A cugeta ca rege, a trăi și a muri“.

2. Maria Theresia s'a născut la Viena în 13 Maiu 1717, s'a căsătorit la anul 1736 în 12 Februarie cu marele Duce de Toscana Francisc Stefan, se sui pe tronul Austriei, după mórtea tatălui ei în 20 Octomvrie 1740, și își luă bărbatul ca conregent, însă cu aceea condițiune, ca ea să pótă influența asupra statului și fără el. În lăuntru domnia reginei pentru Austria a fost un timp de reforme preacute. La anul 1752 a întrodus la școlă superiôră, numită și Theresianum, postul de profesor de economiă, de asemenea la altă școlă superiôră tot în Viena un asemenea post de profesor, și în Praga la anul 1766.

Grija reginei însă se estinse asupra tuturor ramilor de agronomie. Ea restrinse la anul 1768 zilele de clacă și în anul 1770 a amis o patentă, care concedează țeranilor iobagi, ca să-și cumpere curțile lor dela stăpâni. Și pentru agricultură a făcut ea mult, căci se îngrijii ca să se lucre pământurile pustii, dintre cari unul și astăzi pôrtă numele „Câmpul Theresian“. Ea a întrodus în Bohemia sparangelul sub numele de ierba Mariei; s'a îngrijit de pomărit. A adus pentru îmbunătățirea fânațelor coloniști din Flandria, și a dat premii pentru cultura trifoiului. Pentru instrucțiunea agronomică a fost regina tare îngrijită, a dat ordin ca preoții și învățătorii dela sate să instrueze pe țărani din cărțile populare, cari s'au compus la ordinul și sub îngrijirea ei. O deosebită atențiune a dat ea pânzăriiului. Agricultura și comerțul sub domnia ei erau în floare, ea muri la anul 1780.

3. Iosif II. s'a născut în 13 Martie anul 1741, după pacea de Hubertsburg a fost ales de Împărat Roman (1764) și ocupă tronul imperiului german după mórtea tatălui său (18 August 1765); totodată l'a numit mamăsa de conregent al Monarchiei austriece. Iosif prin domnia lui domolă și ea propagator al agronomiei a câștigat inimile tuturor. El a fost acela, care în anul 1769 în câmpul de la Brün a pus mâinile pe córnel plugului, ca să arătă ce preț pune pe agricultură; el a fost acela care la o fómote a deschis magazinele militare în Bohemia și Moravia, a adus bucate eftine din Ungaria în Bohemia, și le a împărțit sêracilor, ba a silit pe proprietarii cei mari, ca și ei din al lor să împartă bucate între sêraci. El a micșorat dările, și la anul 1781 a șters iobăgia, și acum partea cea mai mare dintre țărani s'a folosit de ocaziune de ași cumpăra pământuri.

(Va urma.)

DIN PUBLIC.

Pentru cele cuprinse în rubrica această, Redacțiunea nu primesce răspunderea.

Declarațiune.

De repeșite-ori mi-a venit la cunoștință, că negustorii, cari nu stau în nici o relațiune cu mine, vând semințe economice și de altfelii, mai ales semințe de stecle ca semințe Mauthner.

Țin de datorință, deoparte ca informațiune publicului economic, de altă parte pentru a scuti interesele acelor comersanți, cari procură semințele trebuincioase dela mine a declara, că la domni vândători din provincie numai semințe economice și de grădini au să se privească ca veritabil provenind dela mine, a căror pachetare e provădută sau

cu plomba mea,

sau cu marca mea de scutire registrată, reprezentând un

urs în 2 picióre,

sau cu ambele.

EDMUND MAUTHNER,

liferant de curte ces. și reg.

negoț en gros de semințe

Budapesta, VI. Strada Andrassy 24.

Mătase Henneberg

dela 45 cr. până la fl. 14.65 per metru — veritabilă numai procurată direct din fabricile mele — negră, albă și colorată, — în cele mai moderne țesături, colori și desinuri.

Particularilor liberă de porto și vamă acasă. Mostre cu întorcerea poștei.

Fabricile de mătase G. Henneberg (lîf. de curte ces. și reg. Zürich. [2] 4--

Nr. 120/1899

[49] 2-3

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III. Crăciunel în protopresbiteratul Târnavelor se eserie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Roman“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau suma de 428 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și asternă cererile instruite conform normelor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral (u. p. Küküllővár) până la terminul arêtat mai sus.

Cetatea-de-baltă, 25 Februaru 1899.

Oficiul protopopesc gr.-or. al tractului Târnavelor, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Din

„Biblioteca noastră“,

sub direcția dlui E. Hodoș, au apărut:

- Nr. 1 *Realități și visări*, de S. S. Secula;
Nr. 2 *Iancu de Huniad*, de Ios. Bălan;
Nr. 3—4 *Versuri și Proză*, de G. Coșbuc;
Nr. 5 *Fabule alese*, de Gr. M. Alexandrescu;
Nr. 6 *Dela sat*, piesă popor. în dialect bănățean de N. Mocovișteanu;
Nr. 7 *Intocmai*, de Zotti Hodoș.
Nr. 8—9 *Istoria Țiganilor*, de O. G. Lecca;
Nr. 10 *Convorbiri pedagogice* de E. Hodoș;
Nr. 11—12 *Cântece băndărene* de E. Hodoș;
Nr. 13 *Cântece câtănești* de E. Hodoș;
Nr. 14 *Copii de găsit*, snöve de G. Crăciunescu;
Nr. 15—17 *Numiri de localități* de Ios. Bălan;
Nr. 18—22 *Poftă bună!* carte de bucate de Zotti Hodoș.

1 număr 14 cr.

Se află de vîndare în

Librăria Tipografiei archidieceșane
Sibiiu.

„Dotățiunea Clerului“.

(Avis preoțimei noastre.)

Este știut, că **articolul de lege XIV. din 1898 despre întregirea venitelor parohiale**, intră în valóre cu 1 Ianuariu n. 1899. Corporațiunile noastre competente încă nu s'au pronunțat asupra acceptării sau neacceptării sumelor oferite din partea statului, ca întregire, căci legea este facultativă. Fiind timpul înaintat, Consistoriul archidieceșan trimite în zilele acestea blanchete noué pentru adunarea datelor privitoare la venitele sigure ale singuraticelor parohii, ca astfel să se pótă judeca pe base de date temeinice. Ca să se pótă purcede în chip corespunđător la umplerea datelor de lipsă și să se pótă induce tóte fără eventuala păgubire a celor îndreptățiti, este fără îndoială necesar, ca se cunóscă toți parohii,

legea însași,

în tóte aménuntele ei. În scopul acesta a tradus dl Dr. *Elie Cristea* acest artícul de lege, pe care îl recomandăm în atențiunea tuturor, pe cari îi privesce. Traducerea a apărut în tipografia archidieceșană și se póte procura cu prețul de 20 cr. + 3 cr. pentru porto, atât dela traducător, cât și dela librăria archidieceșană.

Kranke! Sicherste Hilfe!

Wer schnell gesund werden will, darf keine Medizin mehr nehmen, sondern muß das Naturheilverfahren anwenden, dies ist die einzig richtige Krankenbehandlung. Das neue Naturheilverfahren. Preisgekröntes Gesundheitsbuch. Lesende Kranke bedenken demselben ihre Biederergewinnung. Giebt für jede Krankheit genaue Kurvorschrift, lehrt auch Aneignung, Massage, Heilgymnastik, Krankentrost und Schutz gegen Krankheiten etc. In wenig Jahren von 600.000 Familien gekauft, bester Beweis für dessen Vorzüglichkeit. 2000 Seiten, 700 Abbildungen. Preis gebunden Mk. 12.50 oder fl. 7.50. Zu beziehen durch alle Buchhandlungen und F. G. Bilz' Verlag, Leipzig.
Bilz' Naturheilanfalt (Schloß Schönitz) Dresden-Nadebuß behandelt jährlich Hunderte von Patienten aller Art mit bestem Erfolg. 3 approbierte Aerzte. Platz für 150 Kurgäste. Prospekte frei durch die Direction.

[46] 3-6

Noroc trebuie se ai!

Losurile clasei I. a loteriei a 4-a reg. ung. de clase s'au emis și am început deja a esecuta comandele prenotate. Succeselor colosale avem a mulțami, că la **noi** vin comandele în așa măsură mare.

După-ce înainte ne-a suris fortuna, am avut deja iar norocul, la a 3. și 4. classă a plăti onorațiilor nostri clienți câștigurile principale de 80.000 și 90.000 coróne. În timp de nu tocmăi 1½ ani s'au câștigat la **noi** circa unu și jumătate milioane coróne.

Prin serviciu strict real și prompt față de clienții nostri am câștigat marea încredere din țeră și din afară.

Rugăm deci și pe noii nostri clienți a ne arêta aceiași încredere și a-și proba norocul la noi prin cumpărarea unui los.

E de recomandat a face acésta cât de curênd și e de prevêdut că vom fi sigur în posiția, a esecuta comandele prompt, dacă vom primi ordinul, până aproximativ în 30 Martie a. c. Impărțea planului la a patra loterie reg. ung. de clase e aceeași ca și la a treia și mai jos comunicăm câștigurile totale cari se vor trage în 6 clase.

Și cuotele au rămas aceleași și costă pentru classa I. ¼ los original fl. 6. pentru ½ los original fl. 3.— pentru ¼ los original fl. 1.50, pentru ⅓ los original fl. —.75

Sumele se pot trimite prin asemnat postal sau noi espedăm losurile cu rambursă.

Următoarele sunt cele **50.000** câștiguri ale loteriei de clase unguresci. Cel mai mare câștig în cas norocos este conform §. 9 al planului oficios

1.000.000 coróne. Special 1 premiu de coróne 600.000, 1 câștig de coróne 400.000, 1 câștig de coróne 200.000, 2 câștiguri à 100.000 coróne, 200.000, 1 câștig à 90.000 coróne, 1 câștig à 80.000 coróne, 1 câștig à 70.000 coróne, 2 câștiguri à 60.000 coróne 120.000, 1 câștig à 40.000 coróne, 5 câștiguri à 30.000 coróne 150.000, 1 câștig à 25.000 coróne, 7 câștiguri à 20.000 coróne 140.000, 3 câștiguri à 15.000 coróne, 45.000, 31 câștiguri à 10.000 coróne 310.000, 67 câștiguri à 5.000 coróne, 335.000, 3 câștiguri à 3.000 coróne 9.000, 432 câștiguri à 2.000 coróne 864.000, 763 câștiguri à 1000 coróne 763.000, 1238 câștiguri à 500 coróne 619.000, 90 câștiguri à 300 coróne 27.000, 31700 câștiguri à 200 coróne 6,340.000, 3900 câștiguri à 170 cor. 663.000, 4900 câștiguri à 130 cor. 637.000, 50 câștiguri à 100 coróne 5000, 3900 câștiguri à 80 cor. 312.000, 2900 câștiguri à 40 cor. 116.000, **50.000** câștiguri și premii de cor. **13.160.000** care se trag în 6 clase și se plătesc în număr, numai noroc trebuie să ai!

A. Török & Co.

negot de loterie internațional
colectori principali ai loteriei de clase reg. unguresci.

Budapesta, Waitznerring 4/A. [48] 2-12

Recomandăm tuturor broșura apărută tocmai acum:

Obolul sêracului

la
monumentul
Marelui ANDREIU.

Cântări ocașionale dedicate Metropolitnii

Șaguna,

colectate și arangiate de

MARIA CUNȚANU.

Prețul 10 cr.

Venitul curat se va adaoge la colecta pentru monument.

Se póte procura dela

Tipografia și librăria archid.
Sibiiu.

Au apărut:

Anuar

financiar și economic

pe
1898

redactat de

Petra Petrescu.

Anul V.

Prețul fl. 120.

De vîndare la

Un capitol

din

contabilitatea dublă

de

I. C. Panțu,

profesor la școala comercială superiôră din
Brașov.

Prețul 50 cr.

Tipografia și librăria archidieceșană, Sibiiu.